קנ"ד פסוקים רומז לנר חנוכה משמאל ומזוזה בימין

בפרשת וישלח נמסר קנ"ד פסוקים קליט"ה סימן, ויתבאר בע"ה דבפרשת וישלח מצינו רמז לנס חנוכה בקרא ויותר יעקב לבדו (ל"ב כ"ה) וכתב רש"י שכח פכים קטנים, ואמרו במדרש מובא בקדושת יו"ט לחנוכה (אות י"א) אמר הקב"ה ליעקב אתה מסרת נפשך בשביל פכים קטנים, חייך אני משלם לבניך שנעשה להם נס גדול בימי חשמונאים ע"י פכים קטנים, ובקרן לדוד ביאר בזה הנוסח בזמר מעוז צור, ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים, ר"ל בזכות יעקב אבינו שנותר על קנקנים קטנים נעשה נס לשושנים.

ובמסכת שבת (דף כ"ב.) אמר רבה, נר חנוכה מצוה להניחה בטפח הסמוכה לפתח, והיכא מנח ליה רב אחא בריה דרבא אמר מימין, רב שמואל מדפתי אמר משמאל, והילכתא משמאל כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין, והנה חנוכ"ה מזוז"ה עולה בדויק קנ"ד, רמז בפרשת וישלח לנר חנוכה משמאל ומזוזה בימין.

גם יש רמז על מ"ד נרות עם השמשים שמדליקין על הנס במנורה, ובכן נ"ס מ"ד עולה ג"כ קנ"ד.

יעקב שלח לעשו מלאכים שנבראו ממצות שמירת ש"ק

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום, וברש"י מלאכים ממש, וכתב בחקל יצחק, ממ"ש ר"ת מ'ן מ'צות ש'בת, שיעקב אבינו שלח מלאכים שנבראו מן מצות שמירת שבת.

ונראה לבאר בע"ה, דמצינו שהשבת מתייחסת עם א"י, דבזמירות זמירת הארץ מהרה"צ מקאמארנע זצ"ל כתב רמז דא"י הוא ארץ זבת חלב ודבש, וס"ת זב'ת חל'ב ודב'ש הוא שב"ת, ובאמרי נועם (וישלח אות ט') כתב ג"כ ששבת הוא בחינת ארץ ישראל.

ובגליוני הש"ס (ברכות דף מ"ט.) כתב הגאון ר' יוסף ענגל זצ"ל דשבת וא"י יש להם התייחסות זה לזה, דבשאילתות (יתרו) איתא, טעה בברכת המזון ולא הזכיר של שבת כיון שאמר ואכלת ושבעת וברכת את ה"א על הארץ הטובה יצא, ולכן הותר אמירה לעכו"ס בשבת משום ישוב א"י כמו"ש במסכת גיטין (דף ח:) דישוב א"י הוא ענין השבת, דא"י משלים חסרון השבת שנחסר באמירה לעכו"ס, ורואין שא"י עם השבת מתייחסין זל"ז עכ"ד.

ויעקב יצא לחזור לא"י והיה מפחד מעשו שמא יהרגנו, לכן שלח מלאכים שנבראו ממצות שבת שמתייחסות לא"י, וזכות השבת יגן עליו שיחזור בשלום לא"י.

ואולי זה הטעם שלומדים בחוק ליום ב' וישלח משניות במסכת שבת פ"ח, לרמז שיעקב אבינו שלח מלאכים לעשו ממצות ש"ק.

יעקב קיים מצות כיבוד אב ע"ד חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום, תיבת לפניו צ"ב, ובע"ה יתבאר דבתורת משה להחת"ס ביאר שיעקב אמר עם לבן גרתי, ופרש"י ותרי"ג מצות שמרתי, נראה דבדיוק אמר תרי"ג מצות שמרתי, שאם אמנם קיים הכל, לכל הפחות מצות כיבוד אב ואם לא הי' מקיים, מ"מ הי' עומד ומצפה מתי תבוא לידו ואוכל לקיימו, ושמרתי הוא דוגמת ואביו שמר את הדבר, ומאז נכספה נפשו לבית אבותיו, וחישב לעשות מצוה ונאנס בידו ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה עכ"ד, ואולי כוונת החת"ס דיעקב היה ירא ממצות כיבוד של עשו, והוא לא קיים מצות כיבוד אב זה כ"א שנים, אבל חישב לעשות מצוה ונאנס בידו ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה ויש לו ג"כ מצות כיבוד אב.

ובייטב לב (ריש פרשת נח) ביאר הקרא בתהלים (קי"א ג') וצדקתו עומדת לעד, דרבינו האר"י ז"ל כתב שמצוות שאדם עושה הם נרשמים באות, וכשאדם עושה מצוה מאיר על מצחו אות מאותו המצוה עד שעושה מצוה אחרת, ואז מאיר אות מן המצוה האחרת ואות מצוה הקודמות מסתלקת וכן חוזר חלילה, חוץ מצות צדקה נשארת האות על מצחו תמיד בסוד וצדקתו עומדת לעד.

וראיתי לבאר שזה כוונת אומרם במסכת ברכות (דף ו.) חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה ולא אמרו מעלה עליו הקב"ה כאילו עשאו, דמזה שנכתב על מצחו אות מהמצוה שחישב לעשות, זה לאות ראיה שהוה כאילו עשאה.

וז"ש וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו, ותרי"ג מצות שמרתי, דאף שמצות כיבוד אב לא קיים בפועל, אבל חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה, והראיה מ'לפניו, ממה שאות מצות כיבוד אב היה רשום בפניו, מזה ראיה שאכן נחשב לו מצות כיבוד אב כאילו קיימה ואין לו לפחוד מעשו.

ויהי לי שור וחמור ע"י תשובה מאהבה

במדרש רבה (פע"ה י"א) אמרו וישלח יעקב מלאכים למה שלח יעקב אצלו שלוחים אלא כך אמר אשלח לו שלוחים אם יחזור בתשובה, וביאר בספר אמרי יוסף דמדרך הרשעים לירא לכנוס אל הקדושה ולעשות תשובה שלימה, שיראים פן לא יהי' להם עולם הזה בעשירות

ופרנסה, כי עתה הם מתפרנסים מן הסט"א בגניבה וגזילה ואונאה, ומשום הכי הם אינם רוצים לשוב בתשובה, ולזה שלח לו יעקב אבינו ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה, ר"ל אף על פי שעשיתי תשובה שלימה, מכל מקום יש לי כל טוב עוה"ז עשירות וכל טוב, ולכן גם אתה לא תירא מלעשות תשובה, ובספר שפתי צדיק כתב שיעקב עורר אותו לשוב בתשובה מאהבה.

וירמוז שו"ר וחמו"ר עולה תשס"ו כמנין תשוב"ה מאהב"ה.

יעקב ירא שאם יהרוג את עשו לא יקבלו התורה ברצון

הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים (ל"ב י"ב) ויל"ד שאמר והכני אם על בנים ולא אב על בנים.

ויתכן לבאר בע"ה דבעה"ט כתב ה'צילני נ'א מ'יד ר"ת המ"ן, רמז להמן שיצא להכות אם על בנים שנאמר (אסתר ג' י"ב) טף ונשים, וחז"ל במסכת שבת (דף פ"ח.) אמרו עה"פ (יתרו י"ט י"ז) ויתיצבו בתחתית ההר, א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא, אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב (מג"א ט' כ"ז) קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, ולכן חשש יעקב שאם יהרוג את עשו לא יהיה המן שיגרם שיקבלו תורה שבע"פ ברצון.

ובזוה"ק (יתרו דף רע"ו) אמרו כבד את אביך זו תורה שבכתב ואת אמך זו תורה שבע"פ, ולכן אמר יעקב פן יבוא והכני אם על בנים היינו תורה שבע"פ שנקרא אם, דאם אני אהרוג אותו לא יהיה המן שיביא ישראל לקבל תורה שבע"פ ברצון.

ובקובץ משולחן מלכים (וישלח תשע"ה) איתא שכ"ק מרן רבינו מהר"א ט"ב שליט"א מסאטמער ביאר הקרא וירא יעקב מאד ויצר לו, וכתב רש"י שמא יהרוג את אחרים, דבימי המן הדור קבלו התורה באהבה וברצון, משא"כ בסיני היה בכפיה, אמנם אם יהרוג את עשו לא יקבלו התורה ברצון וישאר התורה שקיבלו מיראה וע"ז ויצר לו.

יעקב אבינו התפלל שבזכות מצות תפילין ישמר מעשו

ויקח מן הבא בידו (ל"ב י"ד) וביאר באמרי נועם רומז על תפילין של יד, אשר כל הארבע פרשיות נצרים בצרור אחד ובבית אחד, וזהו שפירש רש"י ז"ל אבנים טובות הצרורים בצרור, ואמר ורוח תשימו בין עדר ובין עדר, רומז על תפילין של ראש, אשר מחיצות מפסיקות בין הפרשיות, ויל"ד למה התפלל בזכות תפילין להנצל מעשיו.

ויתבאר דרש"י כתב קטנתי מכל החסדים, נתמעטו זכיותי ע"י החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא משהבטחתני נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמסר ביד עשו.

ובמסכת מנחות (דף מ"ג:) איתא רבי אליעזר בן יעקב אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא שנאמר (קהלת ד' י"ב) והחוט המשולש לא במהרה ינתק, ואומר (תהלים ל"ד ח') חונה מלאך ה' סביב ליריאיו ויחלצם, ולכן התפלל יעקב אבינו שבזכות מצות תפילין יהיה נשמר מחטא, ולא יהיה לעשו שליטה עליו.

וחז"ל במסכת ברכות (דף ו.) אמרו, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (כ"ח י') תניא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש, וכתב בפרי צדיק (חנוכה אות ט') דהכוונה הוא על עצם הארת מצות תפילין וזהו במוח שבראש.

יעקב קראו בן ימין רומז למזבח שפונין בו לימין

ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין (ל"ה י"ח) וכתב רש"י בן ימין, וי"ל ענין של ימין לבנימין, דבפרשת ויחי (מ"ט כ"ז) כתיב בנימין זאב יטרף, וכתב באונקלס שבחלקו של בנימין ישרה השכינה ויבנה ביהמ"ק, ושם יקרבו כהנים קרבנות בבוקר ובערב.

ובנועם מגדים כתב עה"פ בפרש ויחי (מ"ט ט') גור אריה יהודה, דהמזבח היה רובו בנוי בחלקו של בנימין הצדיק, וקרן אחת שהיתה בחלקו של יהודה לא היה בו יסוד, דהזאת והרצאת דמים בחלקו של טורף דוקא, ובזוהר הקדוש איתא בנימין זאב יטרוף, לאו דבנימין איקרי זאב אלא המזבח נקרא זאב על דאכל בשרא, ובנימין הוא הזן ומפרנס להאי זאב, וזהו זאב יטרף שהוא זן ומטרף טרף ומזון להאי זאב ויטרוף עכ"ד, הרי שבקרבנות והמזבח בנימין הצדיק הוא העיקר אושפזיכנא עכ"ד.

ובמשנת איזהו מקומן במסכת זבחים (פ"ה מ"ג) תנן, עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית, וכתב הרע"ב שבה הוא פוגע ראשון, כדקיי"ל במסכת יומא (דף ט"ו) כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין, והכבש בדרום, וכשעולה בו ופניו למזבח נמצא ימינו למזרח ופונה לימינו למזרח ובא לו לאותה הקרן, והולך ומקיף בסובב דרך ימין ופניו למזבח מן הדרום למזרח, וממזרח לצפון, ומצפון למערב, דהיינו דרך ימין, וי"ל שלכן קראו יעקב בן ימין, בן שיזכה שהמזבח וקרבנות יהיו בחלקו ויפנו תמיד לימין.

YONAFRIEDMAN@THEJNET.COM.